

Strategische Agenda 2020-2025

Nederlandse Vereniging van Binnenhavens

Nederlandse Vereniging van Binnenhavens

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Onze visie op de paraplu	3
Wat wil de NVB bereiken?.....	6
Digitalisering.....	6
Bereikbaarheid	7
Duurzaam en Toekomstbestendig Havenbeleid	8
Samenwerking en Exploitatie	9
Energietransitie en Circulaire Economie	10

Voorwoord

De NVB maakt zich sterk voor toekomstgerichte binnenhavens, die onderdeel zijn van een slimme en duurzame vervoersinfrastructuur. Om dit te bereiken heeft de NVB haar koers uitgezet in een strategische agenda voor de periode 2020-2025. Met de realisatie van de acties, zoals geformuleerd in deze strategische agenda, voorziet de NVB meer in de behoeften van de leden. Bovendien draagt de vereniging met de nieuwe koers bij aan een oplossing voor de Nederlandse opgave voor mobiliteit en leefbaarheid.

De strategische agenda borduurt voort op de activiteiten die de NVB de afgelopen jaren ondernomen heeft, en richt zich specifiek op vijf maatschappelijke thema's, waar hét potentieel voor de Nederlandse binnenhavens en binnenvaart ligt. Deze thema's staan centraal in deze strategische agenda omdat de binnenhavens aan die thema's een substantiële bijdrage kunnen leveren. De vijf maatschappelijke thema's zijn:

- Digitalisering;
- Bereikbaarheid;
- Duurzaam en Toekomstbestendig Havenbeleid;
- Samenwerking en Exploitatie, en;
- Energietransitie en Circulaire Economie.

De inhoud van deze strategische agenda is samen met de NVB-leden tot stand gekomen. Zowel de uitkomsten van een enquête en interviews, (leden)vergaderingen, gesprekken met het bestuur, als nationale en internationale samenwerkingsverbanden zijn hierin meegenomen. Het resultaat is een strategische agenda, waarin de genoemde maatschappelijke thema's geprioriteerd zijn.

Deze agenda is een levend document. Samen met de NVB-leden zal jaarlijks een concreet werkplan worden opgesteld dat gaat leiden tot concrete resultaten.

Onze visie op de paraplu

De strategische agenda 2020-2025 borduurt voort op het Beleidsplan 2016-2020. Met deze agenda presenteert de NVB haar strategische focus op vijf maatschappelijke thema's, haar doelstellingen voor de periode 2020-2025 én de rol die daar voor het bestuur en de leden van de vereniging bij nodig is.

De NVB gaat de economische toegevoegde waarde en het potentieel van binnenhavens inzichtelijk maken én benutten. Het belang daarvan ligt niet alleen bij de havens en de binnenvaartsector zelf, maar ook bij bewoners en gebruikers van gebieden, waarvan de leefbaarheid nu of later onder druk komt te staan. Daarom heeft de NVB een strategie die gebaseerd is op **samenwerking** en **participatie**. Deze richt zich op het benutten van de huidige waarde en het realiseren van het potentieel van de binnenhavens.

Samenwerken heeft zowel betrekking op de wijze waarop de NVB als vereniging werkt, als op de rol die de NVB in de sector heeft:

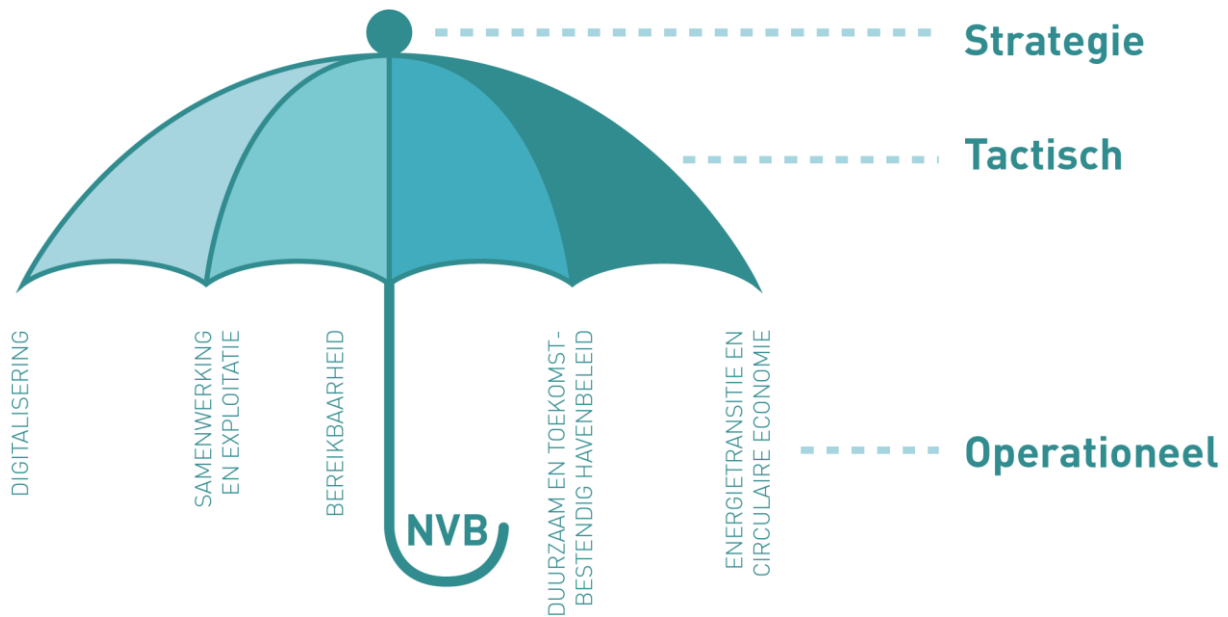
- De NVB gaat van haar bestuur en leden een actievere rol vragen. De krachten van binnenhavens kunnen (meer) gebundeld worden, zodat de *efficiency* toeneemt en de positie van binnenhavens sterker wordt. De leden van de NVB gaan participeren om samen bij te dragen aan de maatschappelijke thema's, en;
- De binnenvaartsector is op dit moment met veel partijen gefragmenteerd. Om de binnenvaartsector in de modaliteitsopgave en aan ambtelijke en bestuurlijke tafels sterker te positioneren, gaat de NVB nog meer samenwerken met partijen in de sector.

Participatie heeft betrekking op de rol van de NVB aan lokale, regionale, provinciale en landelijke beleidstafels. De NVB gaat het 'verhaal' van de Nederlandse binnenhavens niet alleen overdragen ('communiceren'). Zoals figuur 1 hiernaast presenteert, leidt participatie tot invloed en een positieve bijdrage aan beleidstafels. De NVB wil de politiek actief 'meenemen' naar onze binnenhavens.

Figuur 1. Van informatie naar participatie

Om te kunnen participeren, heeft de NVB een visie nodig, die tot de verbeelding spreekt. Participatie vraagt om *exposure* en herkenbaarheid. De NVB gaat een eenduidige visie uitdragen, die richtinggevend is en daarmee de basis vormt voor de ontwikkeling van de binnenhavens, en tegelijkertijd de maatschappelijke thema's verankert. Dit is weergegeven in de NVB-paraplu op de volgende pagina (Figuur 2).

Figuur 2. De NVB-paraplu

Doelstellingen Visie

De NVB gaat zich in de periode 2020-2025 voor wat betreft de Visie op onderstaande doelstellingen richten.

HOOFDDOEL VISIE

De NVB heeft een stimulerende invloed – tezamen met de Nederlandse binnenvaartsector – op besluiten in lokaal, regionaal, en landelijk beleid.

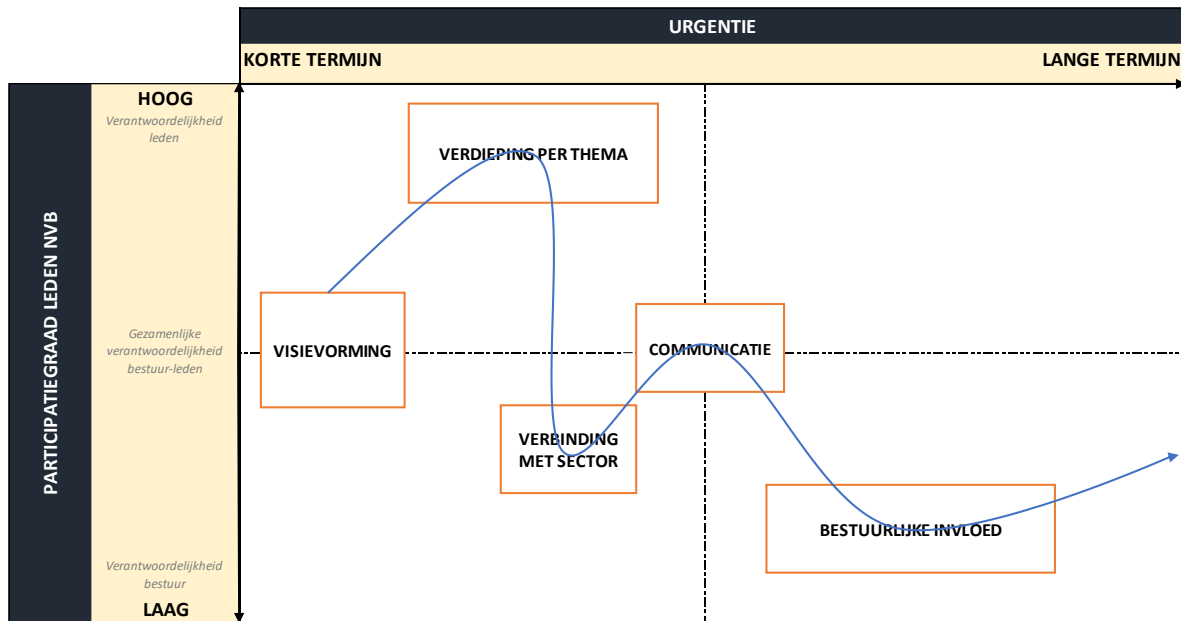
SUBDOELEN

- De NVB en brancheverenigingen formuleren een gezamenlijke profilering/visie ten aanzien van de maatschappelijke thema's.
- De NVB maakt de economische toegevoegde meerwaarde van binnenhavens voor een regio inzichtelijk.
- De NVB verwelkomt nieuwe leden: binnenhavens, die nog ontbreken, worden lid van de NVB.

Prioritering Strategische Agenda

De NVB gaat haar strategische agenda in een logische volgorde uitvoeren. Hierbij richt de NVB zich in eerste instantie op de prioritering die haar leden aan de thema's van de strategische agenda hebben gegeven (1. Digitalisering, 2. Samenwerking en Exploitatie, 3. Bereikbaarheid, 4. Duurzaam en Toekomstbestendig Havenbeleid en 5. Energietransitie en Circulaire Economie).

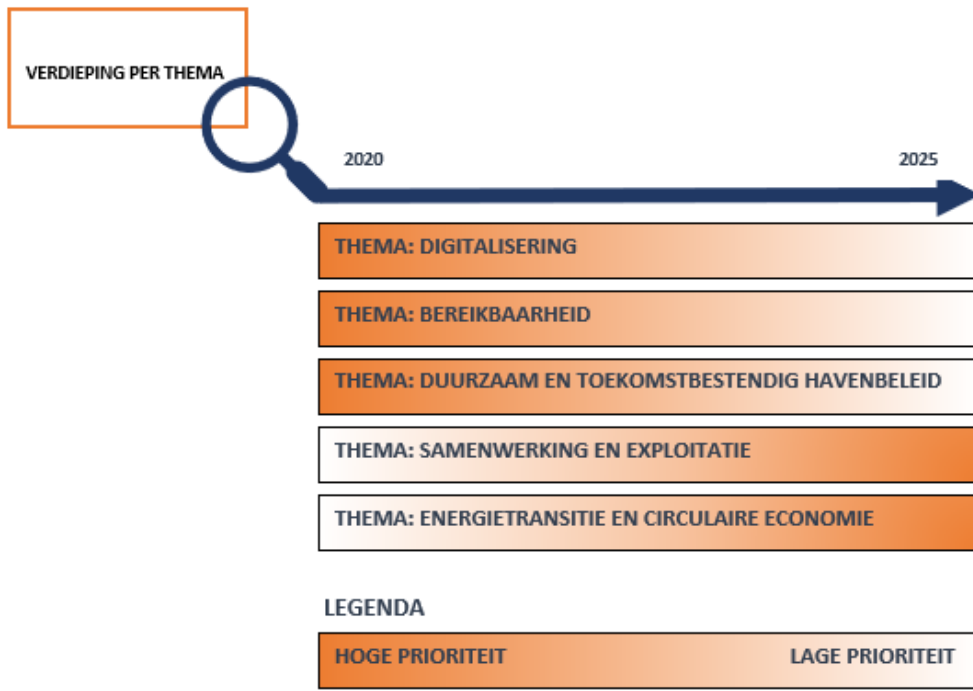
Figuur 3 toont per thema de mate van urgentie en participatie.

Figuur 3. Participatie en urgentie

Op korte termijn gaat de NVB haar visie vormen (zie boven), waarmee ze de waarde van participatie en samenwerking neerzet. De NVB verdiept met en voor de binnenhavens de maatschappelijke thema's (visie, doelen, aanpak). Voor die thema's zoekt de NVB de verbinding met de sector. Deze verbinding leidt tot effectieve communicatie en bestuurlijke invloed.

In figuur 4 presenteert de NVB haar prioritering op de maatschappelijke thema's op de korte en lange termijn.

Figuur 4. Prioritering

Wat wil de NVB bereiken?

Digitalisering

Beschrijving van het thema

Digitalisering gaat een steeds grotere rol in binnenhavens spelen. Digitalisering in binnenhavens dient zich met name te ontwikkelen in de afwikkeling van scheepvaart, logistieke (hoofd)stromen en professioneel beheer van *assets*. Het slim bundelen, combineren en onderling uitwisselen van data kan bijdragen aan de veiligheid in en bereikbaarheid van havens én daarmee een betere benutting van de Nederlandse binnenhaveninfrastructuur. Uniformiteit van data en datasystemen zijn hierbij van doorslaggevend belang. Op deze manier kan (keten)informatie door binnenhavens worden ingezet voor informatie-uitwisseling, ketenoptimalisatie en routeplanner(s) voor de binnenvaart. De NVB herkent haar regierol hierin en gaat deze in de komende periode vervullen.

Probleemanalyse en knelpunten

Knelpunten, die binnenhavens ervaren bij de toekomstontwikkeling rondom digitalisering, zijn het ontbreken van centraal beleid en (aan)sturing. In binnenhavens is op dit moment onvoldoende kennis van de mogelijkheden van digitalisering. Vanuit de binnenhavens is er zodoende behoefte aan kennisoverdracht en informatievoorziening ten aanzien van een slimme inzet van data, datasystemen en de implementatie van deze systemen. Strategisch vraagt dit om een regierol van de NVB.

Doelstellingen

De NVB en haar leden gaan zich in de periode 2020-2025 richten op onderstaande doelstellingen voor het thema Digitalisering.

HOOFDDOEL DIGITALISERING

Een effectieve inzet van data(systemen) ten behoeve van een optimale keten, een goede afwikkeling scheepvaart, en een voorspelbaar beheer en onderhoud.

SUBDOELEN	De NVB-leden benutten de mogelijkheden van de inzet van een <i>(Inland) Automatic Identification System</i> .
	De NVB ontwikkelt geautomatiseerde inning van havengeld.
	De NVB heeft zicht op (inter)nationale digitale ontwikkelingen en systemen in havenbeheer en verkeersmanagement, en draagt deze kennis over aan haar leden.
	De NVB brengt – samen met ketenpartners – de mogelijkheden om digitale informatie tussen havens en de binnenvaart te ontsluiten in kaart.

Bereikbaarheid

Beschrijving van het thema

De binnenvaart heeft een potentieel dat meer aangesproken gaat worden voor de mobiliteitsopgave voor een duurzame delta. De binnenhavens zijn goed bereikbaar via het water en de weg maar voor wat betreft de bereikbaarheid via het spoor en andere, slimme modaliteiten (*Smart Mobility*) is er terrein te winnen. De rol van transport over water wordt – mede door de beschikbare capaciteit, milieugrenzen en duurzaamheid – steeds groter. De aansluiting van onze vaarwegen op de Europese corridors, de grote rivieren en kanalen, kan (nog) beter. Hierdoor zijn er nog vele kansen op de verdere ontwikkeling van gebieden en kunnen (nog) veel gebieden worden ontlast van milieuhinder. Dit vraagt om een efficiënte en effectieve achterlandverbinding.

Het zijn de binnenhavens die in dit logistieke netwerk fungeren als een systeem van knooppunten, waar de aansluiting met andere modaliteiten gerealiseerd en gefaciliteerd wordt, en waar de aan- en afvoer naar de Nederlandse zeehavens plaatsvindt. De NVB gaat deze rol van binnenhavens benadrukken. In dit kader mag de Nederlandse Havennota rekenen op een bijdrage vanuit de NVB, maar ook bij ontwikkelingen, zoals de uitvoering van het Deltaprogramma, wil de NVB betrokken zijn. De effectivering van het binnenvaartnetwerk is een kapstok, waaraan de ontwikkeling op de overige thema's opgehangen kan worden.

Probleemanalyse en knelpunten

De binnenhavens, worden op dit moment in oplossingen voor modaliteitsvraagstukken door (de)centrale overheden onvoldoende geeffectueerd. Havenbeleid en digitalisering worden nog onvoldoende ingezet.

Doelstellingen

De NVB en haar leden gaan zich in de periode 2020-2025 richten op onderstaande doelstellingen voor het thema Bereikbaarheid.

HOOFDDOEL BEREIKBAARHEID

De rol die binnenhavens als knooppunten in een efficiënte en effectieve achterlandverbinding spelen, wordt op bestuurlijk en ambtelijk niveau (h)erkend. Bereikbaarheid van binnenhavens neemt toe door de aanpassing van infrastructuur, ligplaatsplanning en landzijdige ontsluiting.

SUBDOELEN

- De knelpunten op het thema Bereikbaarheid zijn op bestuurlijk en ambtelijk bekend en onderkend.
- De NVB lobbyt op regionaal, provinciaal en landelijk niveau in voor de effectivering van binnenhavens in de *modal shift*-discussie.
- De NVB maakt de meerwaarde van binnenhavens in het terugdringen van de Nederlandse fileproblematiek inzichtelijk, om de effectivering van de binnenhavens in de *modal shift* te duiden.

Duurzaam en Toekomstbestendig Havenbeleid

Beschrijving van het thema

Investerings in infrastructuur, of die nu door de overheid of de markt worden gedaan, zijn omvangrijk en moeten altijd op een redelijke termijn worden terugverdiend. De maatschappelijke thema's vragen in veel gevallen ook om ontwikkeling en innovatie. Reden om havenbeleid over langere tijd robuust te maken zodat overheid en markt een zinnige investeringshorizon hebben. Een tweede betekenis van duurzaam havenbeleid betreft de klimaat- en milieubelasting. Havens gaan groener worden omdat de draagkracht van zowel de planeet als het havengebied de grenzen van draagkracht bereikt.

De Binnenhavenmonitor, die het economisch belang van het geïntegreerde netwerk van *Main*, *Green* en *Blue ports* inzichtelijk maakt, gaan we beter benutten. De meerwaarde van binnenhavens voor de regio's waar deze gevestigd zijn, dient zich aan de bestuurlijke tafels uit te drukken in een gewogen beleidsprioritering.

Het havenbeleid dient zich daarnaast – in het kader van de aanstaande Omgevingswet – op de omgeving te richten. Door de havenregio's actief te betrekken, zullen havens interessanter worden voor de vestiging van bedrijven. De haven zal een grotere rol gaan spelen in zijn omgeving, waardoor de gebruikersfuncties zullen toenemen. Een *prettig* verblijfsklimaat is hierbij van cruciaal belang. Dit vraagt investeringen in het beheer van haveninfra, veiligheid en cybersecurity. Dit komt de toekomstbestendigheid van binnenhavens ten goede.

Probleemanalyse en knelpunten

Duurzaamheid blijft een 'containerbegrip'. Binnen havens is er behoefte aan een eenduidige definitie van het begrip. Binnenhavens ervaren op dit moment knelpunten bij de (toekomst)ontwikkeling van duurzaam havenbeleid, omdat zij onvoldoende kennis hebben van de mogelijkheden van duurzaam havenbeleid, er centraal beleid ontbreekt, en omdat er lokaal onvoldoende prioriteit voor het thema bestaat. Hier is een rol voor de NVB en haar leden weggelegd. De NVB gaat een voortrekkersrol spelen in de professionalisering van duurzaam havenbeheer en de ontwikkeling van duurzaamheid.

Doelstellingen

De NVB en haar leden gaan zich in de periode 2020-2025 richten op onderstaande doelstellingen voor het thema Duurzaam en Toekomstbestendig Havenbeleid.

HOOFDDOEL DUURZAAM EN TOEKOMSTBESTENDIG HAVENBELEID

De NVB en haar leden leveren een bijdragen aan een visie, programmering en prioritering van investeringen in havens. Deze investeringen maken havens tevens groener.

SUBDOELEN	De NVB stimuleert duurzaam havenbeheer (Green Award, Walstroom, Lean en Green).
	De NVB brengt op (inter)nationaal niveau mogelijkheden voor financiering en/of subsidiering van duurzaamheidsvraagstukken in binnenhavens in kaart.
	De NVB verankert de inhoud van de Green Deal, waar het zich aan committeert, in haar beleid.
	De Binnenhavenmonitor wordt structureel ingezet.
	De NVB organiseert <i>masterclasses</i> , waarin het ontwikkelingen en <i>best practices</i> binnen het thema Duurzaam en Toekomstbestendig Havenbeleid met haar leden deelt.

Samenwerking en Exploitatie

Beschrijving van het thema

Steeds meer binnenhavens zijn onderdeel van een (operationeel) havensamenwerkingsverband. Toch wordt er nog (te) weinig gebruik gemaakt van de voordelen die een naastgelegen haven of gemeente biedt. Operationeel-tactische havensamenwerking maakt (verdere) professionalisering, het bundelen van kennis en het ontwikkelen van een gezamenlijke visie mogelijk, terwijl samenwerking het verzorgingsgebied vergroot. Om (1) als haven sterker te staan, en (2) van elkaar te kunnen leren, is het formeren van samenwerkingsverbanden essentieel. De NVB moedigt het samenwerken in een gemeenschappelijk havenbeheer toe. Zowel regionaal als landelijk levert samenwerken synergie-effecten op, die de NVB ondersteunt.

Wij voorzien een toekomst met florerende havenregio's, waar een hechte onderlinge samenwerking heerst. Elke haven ontwikkelt haar eigen focus, die bijdraagt aan de totale *service* en dienstverlening van de regio. Deze ontwikkeling en de hechte samenwerking tussen de verschillende havens onder een vlag hebben een positief effect op de werkgelegenheid in de regio.

Probleemanalyse en knelpunten

Het merendeel van de binnenhavens heeft aangegeven dat het beleid om te ontwikkelen naar de Haven van de Toekomst op dit moment onvoldoende verankerd is in het beleid binnen hun (haven)organisatie. Dit knelpunt wordt (voor een deel) verklaard door (gebrek aan) financiële middelen en inzicht in de voordelen. Om effectieve en efficiënte samenwerkingsvormen tot stand te brengen, hebben binnenhavens behoefte aan kennisdeling en *best practices*.

Doelstellingen

De NVB en haar leden gaan zich in de periode 2020-2025 richten op onderstaande doelstellingen voor het thema Samenwerking en Exploitatie.

HOOFDDOEL SAMENWERKING EN EXPLOITATIE

Binnenhavens werken op operationeel-tactisch en strategisch niveau effectief samen.

SUBDOELEN	
	De NVB en haar leden creëren inzicht in de <i>quick wins</i> op het gebied van (haven)samenwerkingsverbanden, zoals (1) effectieve <i>governance</i> -modellen voor (haven)samenwerking en (2) haventhema's, waar samenwerking tot gedeelde revenuen leidt.
	De NVB organiseert <i>masterclasses</i> , waarin het ontwikkelingen en <i>best practices</i> binnen het thema Samenwerking en Exploitatie met haar leden deelt.

Energietransitie en Circulaire Economie

Beschrijving van het thema

'Zonder binnenhavens geen circulaire economie'. Bedrijven in havengebieden gaan steeds minder energie gebruiken. In plaats van het afvoeren van (afval)stoffen uit havens, zullen deze afvalstoffen als nieuwe grondstoffen worden aangevoerd. Zo ontstaat er een geheel nieuwe maakindustrie.

Tegelijkertijd worden de mogelijkheden om energie op te wekken uit zon, water en wind steeds groter. Veel productieprocessen in bedrijven leiden bovendien tot een energieopbrengst waarmee de omgeving of andere bedrijven kunnen worden voorzien van warmte- en energiestromen. Deze ontwikkelingen op het gebied van *Energy* zorgen ervoor dat havens energieneutraal gaan opereren en dat in productie-intensieve gebieden zelfs sprake is van energieleverende havens.

Probleemanalyse en knelpunten

Het merendeel van de binnenhavens heeft op dit moment (nog) geen duidelijke aanpak om tot een energie-neutrale haven te ontwikkelen. Het ontbreken van beleid en kennis van de mogelijkheden van Energietransitie en Circulaire Economie, worden hier als oorzaken voor bestempeld. Binnenhavens hebben kennisdeling, *best practices* en een (centrale) (beleids)visie op 'Energietransitie en Circulaire Economie' van de NVB nodig.

Doelstellingen

De NVB en haar leden gaan zich in de periode 2020-2025 richten op onderstaande doelstellingen voor het thema Energietransitie en Circulaire Economie.

HOOFDDOEL ENERGIETRANSITIE EN CIRCULAIRE ECONOMIE

De betekenis van binnenhavens in het energietransitieproces wordt op lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk niveau erkend.

SUBDOELEN

De NVB gaat met het bedrijfsleven aan de hand van de binnenhavenmonitor de toekomstige vervoersvraag van een circulaire economie in beeld brengen.

De NVB ontwikkelt een visie, waarin de transitie naar een circulaire haven centraal staat.

Nederlandse Vereniging van Binnenhavens